

Protest Bureaus Rechtshulp

Foto: Gerhard van Reon

'Wij vinden de plannen onacceptabel; de minder draagkrachtige rechtszoekende is het slachtoffer.' De medewerkers van de bureaus Rechtshulp lieten er donderdag 13 februari weten dat minister Donner van Justitie moet afzien van zijn plannen met het juridisch loket. Anders zou een leemte ontstaan in de rechtshulp die de advocatuur 'niet kan, wil en zal opvullen'.

recht & krom

Ewoud Sanders

Waarom zijn advocaten en rechters van die fanatieke *mitsdien*-gebruikers? Met die vraag was ik vorige keer geïndigd. *Mitsdien* was natuurlijk maar een voorbeeld. Er zijn meer woorden en uitdrukkingen die je tegenwoordig vrijwel alleen nog in juridische teksten tegenkomt. Denk bijvoorbeeld aan *deswege*, *weshalve*, *metterwoon*, *in gemoede*, *zulks*. Met sommige juridische teksten ('Moge het U Edelachtbare Kantonrechter behagen') lijkt je regelrecht in een taalmuseum terecht te zijn gekomen. Op de afdeling Rechtsgeleerdheid, 19de eeuw.

Waar hebben juristen dergelijke ouderwetse woorden en uitdrukkingen geleerd? In theorie is het mogelijk dat zij een en ander van thuis hebben meegekregen. Wellicht is er een advocaat of rechter te vinden die vroeger te horen kreeg 'Ik wil vanavond op tijd naar bed, weshalve jij uiterlijk om elf uur thuis moet zijn', maar die kans lijkt mij erg klein.

Veel waarschijnlijker is dat zij die taalfossielen tijdens hun studie leren. Met andere woorden: zij beginnen aan hun opleiding als gewone mensen, als gebruikers van de hedendaagse standaardtaal, maar ze komen er als *mitsdien*-schrijvers vandaan. Je kunt je afvragen wat er in die tussenliggende jaren is gebeurd.

Een lezer wees op het gebruik, tijdens de studie, van oude modellen. 'Als steeds maar weer dezelfde oude dagvaarding wordt gebruikt met daarin het "Weshalve het U Edelachtbare Kantonrechter moge behagen" komen we nooit van die formulering af. Het gebruik van modellen komt niet alleen voort uit gemakzucht maar ook, denk ik, uit onzekerheid. Om er zeker van te zijn dat niet ergens een vormvoorschrift wordt geschonden volgt men een beproefd stramien.'

Edelachtbare kantonrechter

Dezelfde lezer – een advocaat uit Amsterdam – zag nog een tweede reden. 'Men denkt dat het zo hoort. Een politieagent heeft een pet, een conducteur een kaartjeskniptang en advocaat en rechter hebben – naast toga en bef – *mitsdien*, *deswege* en *weshalve*. Ook hier spelen, vermoed ik, zowel gemakzucht als onzekerheid een rol. Wie net in het vak begint durft niet af te wijken, wie al langer meedraait heeft geen zin de ingesleten patronen te veranderen.'

Taalpsychologisch gezien is vooral dat laatste punt van belang. Je begint aan je studie en je wordt ondergedompeld in een juridisch jargon dat een stevige basis heeft in de 19de eeuw. Net als bij andere opleidingen is het zaak om je dat jargon eigen te maken. Jargon is een groepstaal. Door te laten zien dat je die taal beheerst, word je deel van de groep.

Dat is natuurlijk niet alleen voorbehouden aan juristen. Ook hiphoppers, skaters, bajesklanten, metselaars, antiquairs en talloze andere (beroeps)groepen hebben hun eigen jargon. Toch lijkt er bij juristen iets wonderlijks aan de hand. Dat zij allerlei vakwoorden gebruiken – zoals *vonnis*, *rechtspersoon*, *dagvaarding* – daar is natuurlijk niks mis mee. Ooit heeft men met elkaar afgesproken wat die woorden precies betekenen en dat is wel zo handig. Maar *metterwoon* en *weshalve* zijn geen vakwoorden. Die hebben geen speciale betekenis in het juridische jargon. Het lijkt er echter op dat ze met dit juridische jargon zijn meegelift en dat men moeilijk afscheid van ze kan nemen. Zou dit echt alleen uit gemakzucht of onzekerheid voortkomen?

(Reacties naar redactie.advocatenblad@reedbusiness.nl)